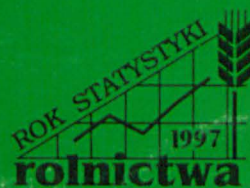

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁEJ PODLASKIEJ

POWSZECHNY
SPIS ROLNY 1996

Raport z wyników

BIAŁA PODLASKA 1997

POWSZECHNY
SPIS ROLNY 1996

Raport z wyników

SPIS TREŚCI

REGIONALIA
VI Pow

102986
311.3 (093.44) : 63 (438-11)

Strona

Uwagi wstępne	1
Struktura organizacyjna rolnictwa.....	2
Ludność	7
Pracujący	12
Gospodarstwa rolne prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą	21
Użytkowanie ziemi.....	23
Struktura zasiewów	25
Zwierzęta gospodarskie	27
Budynki i budowle.....	30
Ciągniki i samochody	32
Maszyny rolnicze.....	34
Infrastruktura gospodarstw rolnych.....	36
Główne zasady metodyczne	37

VI t 2

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 103695000005

RAPORT Z WYNIKÓW POWSZECHNEGO SPISU ROLNEGO

UWAGI WSTĘPNE

Opracowanie zawiera podstawowe wyniki powszechnego spisu rolnego, przeprowadzonego w czerwcu 1996 roku oraz uwagi metodyczne (w załączniku). Spisem zostały objęte wszystkie indywidualne gospodarstwa rolne, działki rolne, gospodarstwa rolne sektora publicznego oraz pozostałe jednostki prowadzące produkcję rolną.

Na terenie naszego województwa spis przeprowadziło ok. 1 tys. rachmistrzów spisowych natomiast łącznie w spisie uczestniczyło ok. 1400 osób. Zebrane dane odnoszą się do prawie 50 tys. jednostek.

W opracowaniu zaprezentowano wyniki zbiorcze w ujęciu wojewódzkim i tylko w odniesieniu do tematów w pełni opracowanych. Zakres tematyczny spisu był wyjątkowo obszerny, bowiem objął ponad 280 zagadnień z możliwością ponad 700 odpowiedzi. Ze spisu zostanie opracowanych ponad 800 tablic wojewódzkich i ponad 300 tablic z przekrojami gminnymi.

Niniejsze opracowanie jest zwięźczeniem prac obecnego etapu obliczeń danych sumarycznych. Dalsze prowadzone intensywne prace są ukierunkowane na uzyskanie danych w ujęciu strukturalnym, korelacyjnym, przestrzennym z uwzględnieniem spraw typologii i systematyki gospodarstw. Przy ich opracowaniu prawie w pełni zostaną wykorzystane zalecenia FAO do światowego spisu rolniczego postulowanego na lata 2000. W szczególności po raz pierwszy zastosowano szerokie klasyfikacje i grupowania, które niezależnie od wypełnienia zaleceń FAO umożliwią poznanie polskiego rolnictwa w ważnych ujęciach strukturalnych.

Ponadto trwają też prace nad dalszymi obliczeniami pozostałych tematów spisu w tym głównie problemów ekonomicznych i opinii rolników odnośnie zamierzeń na przyszłość dotyczących funkcjonowania swoich gospodarstw rolnych.

W miarę postępu prac będą sukcesywnie ukazywać się kolejne problemowe publikacje ze spisu. Przewiduje się wydanie w br. 5 publikacji wojewódzkich. Ponadto 13 publikacji ogólnokrajowych wyda Główny Urząd Statystyczny w Warszawie.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA ROLNICTWA

Polskie rolnictwo składa się z wielu jednostek zróżnicowanych zarówno pod względem formy organizacji, rodzaju własności, wielkości gospodarstw i poziomu produkcji. Istnieje przy tym duża zmienność sytuacji z roku na rok.

Szczególnie duże zmiany zaistniały po likwidacji PGR-ów, rozwiązaniu się spółdzielni produkcyjnych i kółek rolniczych. Zmiany systemowe jakie zaszły po 1990 roku, wpłynęły także na odmienne warunki ekonomiczne dla funkcjonowania gospodarstw.

Powszechny spis rolny przeprowadzony w 1996 r. ukazuje więc stan aktualny rolnictwa, a w zestawieniu z wynikami poprzedniego pełnego spisu rolnego, przeprowadzonego w 1988 r. także obraz zmian, które dokonały się w ciągu ostatnich 8 lat.

W 1996 r. w porównaniu z wynikami spisu rolnego 1988 r. zmniejszyła się znacznie liczba gospodarstw rolnych, a mianowicie:

– indywidualnych gospodarstw rolnych

Polska z 2167,6 tys. w 1988 r. do 2041,4 tys. w 1996 r., tj. o 126,2 tys. (o 5,8%)

województwo z 43,9 tys. w 1988 r. do 37,8 tys. w 1996 r., tj. o 6,1 tys. (o 13,9%)

– spółdzielni produkcji rolniczej

Polska z 2,7 tys. w 1988 r., do 2,5 tys. w 1996 r., tj. o 0,2 tys. (o 8,0%)

województwo z 42 w 1988r. do 31 w 1996 r., tj. o 11 (o 26,2%)

– gospodarstw państwowych ^{a)}

Polska z 3,5 tys. w 1988 r. do 2,0 tys. w 1996 r. tj. o 1,5 tys. (o 44,4%)

województwo z 30 w 1988 r. do 22 w 1996 r. tj. o 8 (o 26,7).

^{a)} W 1996 r., są to głównie gospodarstwa Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, spółki z przewagą kapitału państwowego, oraz pozostałe gospodarstwa resortów nierolniczych

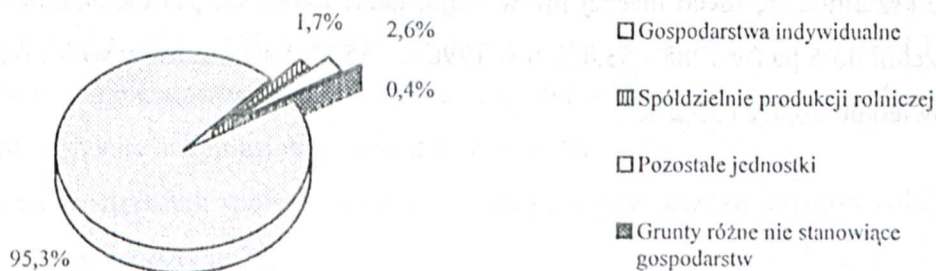
Tabl. 1 Ogólna powierzchnia gruntów wg użytkowników

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska				Województwo			
	1988		1996		1988		1996	
	w tys. ha	ogółem =100	w tys. ha	ogółem =100	w tys. ha	ogółem =100	w tys. ha	ogółem =100
OGÓLEM	31268,3	100,0	31268,3	100,0	525,7	100,0	536,8	100,0
Sektor prywatny	17160,5	54,9	19193,1	61,4	410,5	78,1	416,3	77,6
gospodarstwa indywidualne	16052,0	51,3	17492,3	55,9	400,2	76,1	398,5	74,2
w tym:								
indywidualne gospodarstwa rolne	15280,3	48,9	16141,1	51,6	389,0	74,0	370,9	69,1
spółdzielnie produkcji rolniczej	839,1	2,7	548,6	1,8	10,3	2,0	6,8	1,3
Sektor publiczny	4276,0	13,7	1571,6	5,0	23,6	4,5	15,1	2,8
gospodarstwa państwowe	4276,0	13,7	1560,1	5,0	23,6	4,5	15,1	2,8
Grunty pozostałe nie stanowiące gospodarstw rolnych sektora prywatnego i publicznego łącznie	9831,9	31,4	10503,8	33,6	91,6	17,4	105,3	19,6

W 1996 r. udział powierzchni indywidualnych gospodarstw rolnych, działek rolnych i właścicieli zwierząt gospodarskich w ogólnej powierzchni użytków rolnych, w porównaniu z 1988 r. zmniejszyły się z 91,2% do 90,0%.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

SEKTOR PRYWATNY

Tabl. 2 Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych według grup obszarowych powierzchni użytków rolnych

Grupy obszarowe gospodarstw w ha	Polska				Województwo			
	liczba gospodarstw w tys.		w procentach razem		liczba gospodarstw w tys.		w procentach razem	
	1988	1996	1988	1996	1988	1996	1988	1996
Razem	2167,6	2041,4	100,0	100,0	39,7	37,8	100,0	100,0
1 - 2	405,8	462,2	18,7	22,6	2,9	4,1	7,3	10,9
2 - 5	753,0	667,6	34,7	32,7	9,2	9,2	23,2	24,3
5 - 7	319,3	260,7	14,8	12,8	6,9	5,4	17,4	14,3
7 - 10	317,2	260,1	14,6	12,7	9,3	7,2	23,4	19,0
10 - 15	242,6	217,2	11,2	10,7	8,2	7,2	20,6	19,0
15 - 20	129,7*	89,4	6,0*	4,4	3,2*	2,9	8,1*	7,7
20 - 30	.	55,7	.	2,7	.	1,5	.	4,0
30 - 50	.	19,6	.	1,0	.	0,3	.	0,8
50 - 100	.	5,6	.	0,3	.	0,0	.	-
100 - 200	.	1,6	.	0,1	.	0,0	.	-
200 - 300	.	0,5	.	0,0	.	0,0	.	-
300 - 500	.	0,6	.	0,0	.	0,0	.	-
500 - 1000	.	0,5	.	0,0	.	0,0	.	-
1000 i więcej	.	0,1	.	0,0	.	-	.	-

Jak wynika z powyższej tabeli struktura indywidualnych gospodarstw rolnych w naszym województwie kształtuje się nieco inaczej niż w kraju, gdzie największą grupę stanowią gospodarstwa o powierzchni do 5 ha (w 1988 - 53,4%, a w 1996 r. - 55,3%), natomiast w województwie stanowią one odpowiednio 30,5% i 35,2%.

* Dla 1988 r. - 15 ha i więcej (najwyższy stopień grupowania w tym okresie).

Tabl. 3 Struktura powierzchni indywidualnych gospodarstw rolnych według grup obszarowych powierzchni użytków rolnych.

Grupy obszarowe gospodarstw w ha	Polska				Województwo			
	ogólna powierzchnia gruntów		udział w % powierzchni razem		ogólna powierzchnia gruntów		udział w % powierzchni razem	
	1988	1996	1988	1996	1988	1996	1988	1996
Razem	15280,3	16141,0	100,0	100,0	384,6	370,9	100,0	100,0
1 - 2	704,9	795,9	4,6	4,9	5,4	7,4	1,4	2,0
2 - 5	3026,0	2607,4	19,8	16,2	42,6	38,0	11,1	10,3
5 - 7	2196,2	1777,7	14,4	11,0	50,7	38,3	13,2	10,3
7 - 10	3050,8	2459,5	19,9	15,2	95,7	70,2	24,9	18,9
10 - 15	3328,7	2946,2	21,8	18,2	117,8	99,9	30,6	26,9
15 - 20	2973,7*	1703,6	19,5*	10,6	72,4*	56,9	18,8*	15,4
20 - 30	.	1465,2	.	9,1	.	40,0	.	10,8
30 - 50	.	783,8	.	4,9	.	12,0	.	3,2
50 - 100	.	392,6	.	2,4	.	3,7	.	1,0
100 - 200	.	231,0	.	1,4	.	1,1	.	0,3
200 - 300	.	141,7	.	0,9	.	0,4	.	0,1
300 - 500	.	251,3	.	1,6	.	1,1	.	0,3
500 - 1000	.	362,9	.	2,2	.	1,9	.	0,5
1000 i więcej	.	222,0	.	1,4	.	-	.	-

W 1996 r. w kraju ponad 50% powierzchni użytków rolnych było w dyspozycji gospodarstw o obszarze ponad 10 ha (w 1988 r. - 42,0%), w tym blisko 35,5% w gospodarstwach liczących powyżej 15 ha (w 1988 r. - 19,9%), natomiast w województwie w dyspozycji gospodarstw o obszarze ponad 10 ha w 1996 r. było 58,5% (w 1988 r. - 49,4%) w tym ok. 31,6% w gospodarstwach liczących powyżej 15 ha (w 1988 r. - 18,8%).

Udział powierzchni gospodarstw indywidualnych w powierzchni użytków rolnych w kraju wyniósł 82,1%, a w województwie 86,5%. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego w kraju wyniosła 6,99 ha natomiast w województwie 8,46 ha.

Łączny udział powierzchni spółek sektora prywatnego w powierzchni użytków rolnych w kraju wyniósł 5,2%, w województwie 2,8%.

* Dla 1988 r. - 15 ha i więcej (najwyższy stopień grupowania w tym okresie).

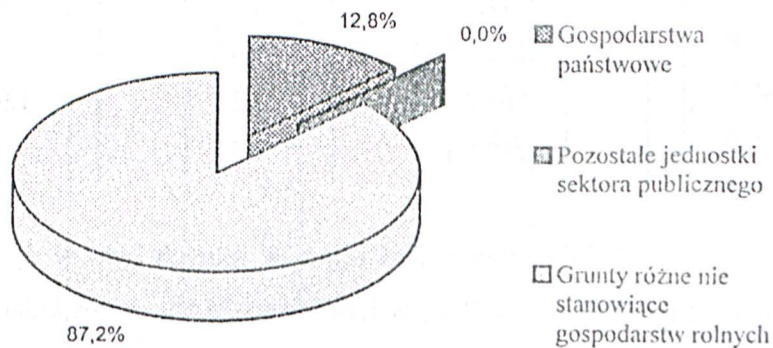
Spółdzielnie produkcji rolniczej zajmowały w kraju 2,7% powierzchni użytków rolnych, a 1,7% w województwie.

Do sektora publicznego zaliczono gospodarstwa własności państwowej (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), gospodarstwa będące własnością komunalną (gmin) oraz gospodarstwa stanowiące własność mieszaną - spółki z przewagą mienia państwowego.

W naszym województwie jest ich tylko 24, zajmują 3,6% użytków rolnych ogółem, przy czym średnia wielkość gospodarstwa w tym sektorze w 1996 r. wyniosła 576,7 ha.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

sektor publiczny

LUDNOŚĆ

1. Indywidualne gospodarstwa rolne powyżej 1 ha użytków rolnych.

W czerwcu 1996 r. (stan w dniu 30.06) na terenie wsi mieszkało 193137 osób, co stanowiło 62,4% ludności województwa. Według wyników powszechnego spisu rolnego z gospodarstwami rolnymi na wsi związanych było 132975 osób tj. 68,9% ludności wiejskiej.

W miastach natomiast z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi związanych było 13037 osób tj. 11,2% ludności miejskiej.

Tabl. 4 Liczba i struktura ludności związanej z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi

Powierzchnia użytków rolnych w ha	Liczba ludności	W wieku ^{a)}				poproduk- cyjnym
		przedproduk- cyjnym	produkcyjnym			
			razem	mobilnym	niemobil- nym	
w % ludności						
Miasta i Wieś						
Ogółem	146012	28,70	55,0	36,1	18,9	16,3
1-2	13014	28,4	56,2	37,5	18,7	15,4
2-3	10046	28,1	55,9	37,2	18,7	16,0
3-4	10230	26,9	57,4	37,0	20,4	15,7
4-5	10356	26,8	56,9	37,0	19,9	16,3
5-7	19709	26,7	55,9	36,4	19,5	17,4
7-10	28387	27,9	54,7	35,3	19,4	17,4
10-20	45040	30,2	53,8	35,5	18,3	16,0
20-50	8878	33,3	51,7	35,3	16,4	15,0
50 i więcej	352	37,5	52,0	38,9	13,1	10,5
w tym Wieś						
Razem	132975	28,6	54,6	35,8	18,8	16,8
1-2	9012	28,6	55,3	37,4	17,9	16,1
2-3	7921	28,3	54,7	36,8	17,9	17,0
3-4	8733	26,5	56,9	36,7	20,2	16,6
4-5	9250	26,3	56,5	36,9	19,6	17,2
5-7	18226	26,3	55,8	36,2	19,6	17,9
7-10	26986	27,7	54,5	35,1	19,4	17,8
10-20	43810	30,0	53,7	35,3	18,4	16,3
20-50	8720	33,2	51,7	35,3	16,4	15,1
50 i więcej	317	38,2	51,4	39,1	12,3	10,4

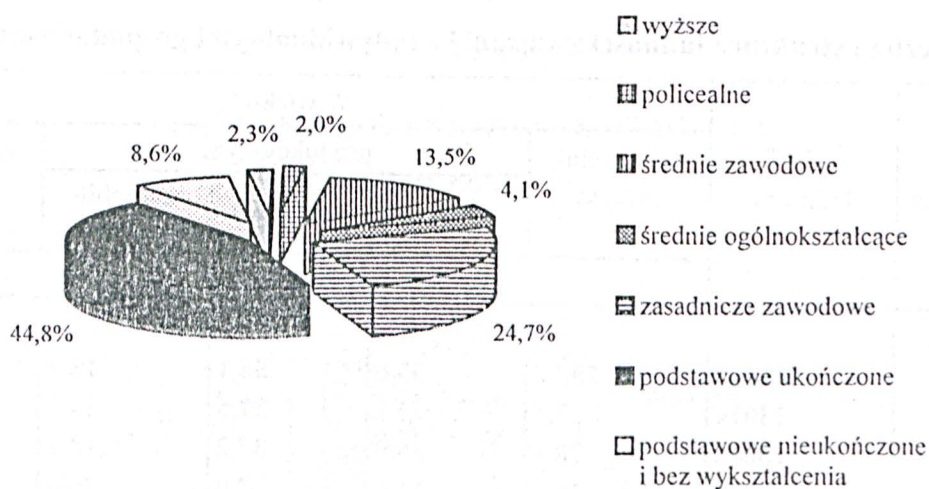
a) Wiek przedprodukcyjny - 0-17 lat, produkcyjny mobilny - 18-44 lat, produkcyjny niemobilny - 45-59/64, poprodukcyjny - 60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni.

Wyniki spisu rolnego wskazują, że na ogólną liczbę osób 146,0 tys., które są we wspólnym gospodarstwie domowym z użytkownikami indywidualnych gospodarstw rolnych 51,3% stanowią mężczyźni, 48,7% - kobiety.

Na 100 mężczyzn przypadło 100 kobiet w miastach, zaś na wsi - wskaźnik ten wynosi 94.

Ogółem z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi związanymi było 67,2% kobiet mieszkających na wsi oraz 10,9% mieszkających w miastach. Analogicznie wśród mężczyzn 70,5% na wsi oraz 11,6% w miastach.

Z gospodarstwami indywidualnymi związanymi jest 109752 osoby w wieku powyżej 15 lat. Struktura tej grupy ludności według poziomu wykształcenia w miastach i na wsi przedstawiała się następująco:

Poziom wykształcenia ludności związanej z rolnictwem jest stosunkowo niski. Ponad połowa (53,4%) osób w wieku 15 lat i więcej ma wykształcenie podstawowe ukończone lub nie; 46,6% ludność posiada wykształcenie ponadpodstawowe. Dla ludności zamieszkałej na wsi struktura ta jest jeszcze mniej korzystna, bowiem wykształcenie podstawowe ukończone lub nie posiada 55,6%, wykształcenie ponadpodstawowe 44,4% (w tym wyższe - 1,7%).

Ludność związana z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi najczęściej (w 26,6%) utrzymywała się wyłącznie lub głównie - z dochodów z pracy we własnym gospodarstwie rolnym. Na drugim miejscu wymieniane były dochody ze świadczeń emerytalnych, na trzecim dochody z pracy najemnej poza rolnictwem.

Tabl. 5 Ludność związana z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi według źródła utrzymania^{a)}.

Wylężcne lub główne źródło utrzymania	Ogółem			W tym wieś		
	razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
Ogółem - liczba ludności	145344	74278	71066	132336	67795	64541
Praca we własnym gospodarstwie rolnym	26,6	30,0	23,1	28,4	31,9	24,7
Praca poza swoim gospodarstwem rolnym - najemna w rolnictwie	0,7	1,0	0,4	0,7	1,0	0,4
Praca poza swoim gospodarstwem rolnym - najemna poza rolnictwem	12,5	12,5	12,4	11,3	11,5	11,0
Praca poza swoim gospodarstwem rolnym - na własny rachunek	1,0	1,4	0,6	0,8	1,1	0,4
Emerytura	14,4	11,3	17,6	14,7	11,5	18,2
Renta inwalidzka	7,8	7,7	7,8	7,7	7,7	7,9
Renta rodzinna	0,8	0,3	1,4	0,8	0,3	1,3
Zasilek dla bezrobotnych	1,9	2,1	1,8	1,9	2,1	1,7
Inne niezarobkowe źródło	0,9	0,6	1,2	0,9	0,5	1,2
Na utrzymaniu	33,4	33,1	33,7	32,8	32,4	33,2
w tym dzieci w wieku 0-14 lat	24,4	24,4	24,3	24,4	24,4	24,4

a) Bez ludności, dla której nie zbierano informacji o źródle utrzymania.

Tabl. 6 Gospodarstwa domowe z użytkownikiem gospodarstwa rolnego.

Powierzchnia użytków rolnych w ha	Gospodarstwa domowe				Przeciętna liczba osób w gospodarstwie	
	razem	w tym wieś	w odsetkach		razem	w tym wieś
			razem	w tym wieś		
Ogółem	37772	34176	100,0	100,0	3,87	3,89
1-2	4099	2906	10,9	8,5	3,17	3,10
2-3	3129	2511	8,3	7,3	3,21	3,15
3-4	3069	2651	8,1	7,8	3,33	3,29
4-5	2968	2670	7,8	7,8	3,49	3,46
5-7	5428	5042	14,4	14,8	3,63	3,61
7-10	7154	6808	18,9	19,9	3,97	3,96
10-20	10071	9780	26,7	28,6	4,47	4,48
20-50	1785	1747	4,7	5,1	4,97	4,99
50 i więcej	69	61	0,2	0,2	5,10	5,20

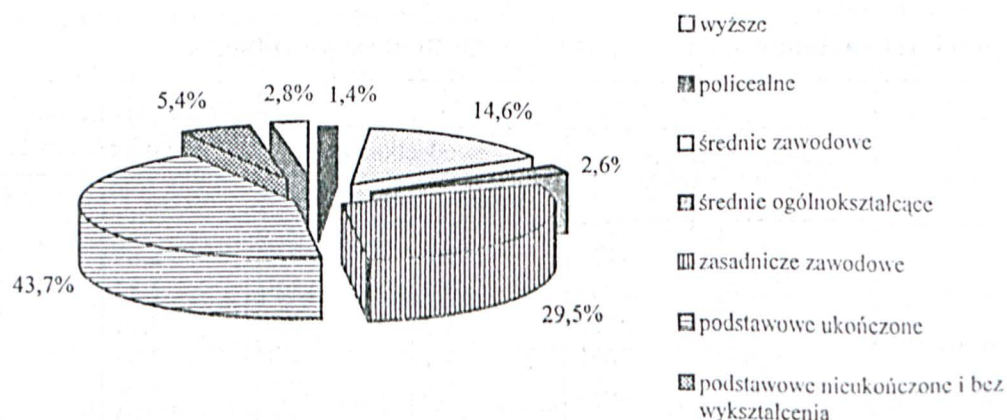
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosi 3,87 w tym na wsi 3,89. Wskaźniki te w kraju wynoszą odpowiednio 4,05, w tym na wsi 4,09. Biorąc pod uwagę grupy obszarowe to najwyższą przeciętną liczbą osób charakteryzują się gospodarstwa powyżej 20 ha użytków rolnych.

Tabl. 7 Użytkownicy indywidualnych gospodarstw rolnych.

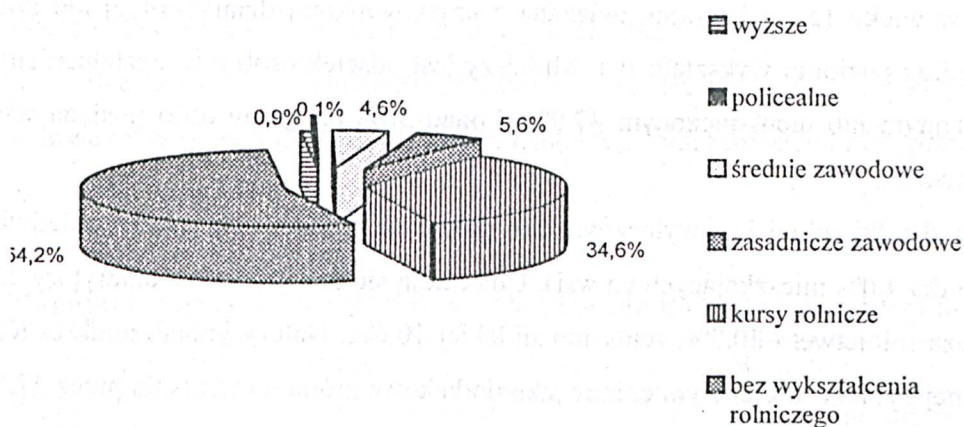
Wyszczególnienie	Polska		Województwo						
	ogółem		w wieku						
			15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 lat i więcej
Ogółem	2035700	37772	89	3977	8493	10410	7047	3026	4730
Mężczyźni	1473800	29691	72	3295	7064	8492	5515	2285	2968
Kobiety	561900	8081	17	682	1429	1918	1532	741	1762
	w odsetkach								
Ogółem	100,0	100,0	0,2	10,5	22,5	27,6	18,7	8,0	12,5
Mężczyźni	72,4	100,0	0,2	11,1	23,8	28,6	18,6	7,7	10,0
Kobiety	27,6	100,0	0,2	8,4	17,7	23,7	19,0	9,2	21,8

Według wyników spisu rolnego w 1996 r. użytkowników indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha było 37772. Ich liczba spadła w porównaniu z 1988 r. Wśród użytkowników 78,6% to mężczyźni, tylko 21,4% - kobiety. Zdecydowana większość użytkowników (68,8%) to osoby w wieku 30 - 60 lat.

Struktura użytkowników indywidualnych gospodarstw rolnych według poziomu wykształcenia nie jest zadowalająca, bowiem 49,1% z nich posiada wykształcenie podstawowe i bez wykształcenia. Odsetek osób z wykształceniem co najmniej średnim wynosi niewiele ponad 20%, a poziom wykształcenia rolniczego tej grupy osób jest niski (26,3%).

UŻYTKOWNICY GOSPODARSTW ROLNYCH WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ROLNICZEGO

2. Działki rolne o powierzchni do 1 ha użytków rolnych.

Ludność związana z użytkownikiem działki rolnej stanowi 16,2% ogółu ludności związanej z rolnictwem, w tym na wsi 12,4%. Ludność ta w większości mieszka na wsi (66,5%) i 33,5% w miastach.

Tabl. 8 Liczba i struktura ludności związanej z działkami według wieku.

Wyszczególnienie	Liczba ludności	W wieku ^{a)}				
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym			poprodukcyjnym
			razem	mobilnym	niemobilnym	
w % ludności						
Ogółem	28262	24,8	49,9	32,3	17,6	25,3
w tym 0,1-1 ha	27904	24,9	50,0	32,4	17,6	25,1
Miasta	9474	26,7	57,3	37,3	20,0	16,0
Wieś	18788	23,9	46,2	29,8	16,4	29,9

a) Wiek przedprodukcyjny - 0-17 lat, produkcyjny mobilny - 18-44, produkcyjny niemobilny 45-59/64, poprodukcyjny 60 lat i więcej kobiety oraz 65 lat i więcej mężczyźni.

Struktura ludności związanej z użytkownikiem działki rolnej wg wieku różni się od struktury w gospodarstwach indywidualnych. Ogólnie można stwierdzić, że jest to ludność starsza wiekiem,

bowiem udział ludności w wieku niemobilnym i poprodukcyjnym wynosi prawie 43% podczas gdy w gospodarstwach indywidualnych 35%.

Ludność w wieku 15 lat i więcej związana z użytkownikiem działki rolnej ma korzystniejszą strukturę według poziomu wykształcenia. Mniejszy jest odsetek osób z wykształceniem podstawowym ukończonym lub nieukończonym 47,9%. Ponad 50% tej grupy osób posiada wykształcenie ponadpodstawowe.

Dochód z działki rolnej jest wyłącznym lub głównym źródłem utrzymania zaledwie dla 3,5% osób (w tym dla 4,0% mieszkających na wsi). Utrzymują się one głównie z emerytury 23,8%, pracy najemnej poza rolnictwem 20,9%, renty inwalidzkiej 10,6%. Należy jednak podkreślić, że dochód z działki rolnej był najczęściej wymieniany jako dodatkowe źródło utrzymania przez 47,5% osób.

Gospodarstwa domowe użytkowników działki rolnej w liczbie 9990 (z tego 7133 - na wsi) są mniejsze w porównaniu z gospodarstwami użytkowników indywidualnych gospodarstw rolnych i składają się przeciętnie z 2,82 osób, na wsi 2,63.

Użytkownicy działek rolnych.

Według wyników spisu rolnego w 1996 r. było 9990 użytkowników działek rolnych, w tym 71,4% stanowili mieszkańcy wsi. Wśród użytkowników 41,2% to kobiety, 58,8% mężczyźni, zaś na wsi 40,6% - kobiety, 59,4% mężczyźni.

Wśród użytkowników działek znaczny odsetek stanowią ludzie w wieku 65 lat i więcej - 40,6%, w tym na wsi 46,1%.

PRACUJĄCY

1. Indywidualne gospodarstwa rolne.

Według powszechnego spisu rolnego 1996 roku w swoim gospodarstwie rolnym pracowało głównie lub wyłącznie 71770 osób^{a)} w wieku 15 lat i więcej.

Zdecydowana większość tej populacji (69785 osób - 97,2%) pracowało wyłącznie w gospodarstwie rolnym, natomiast dla 1985 dla osób (2,8%) było to główne miejsce pracy, ponieważ dodatkowo pracowali także poza gospodarstwem.

a) W powszechnym spisie rolnym do pracujących w swoim gospodarstwie rolnym zaliczono osoby, które w tygodniu poprzedzającym spis, pracowały głównie lub wyłącznie w swoim gospodarstwie rolnym.

Wśród pracujących w swoim gospodarstwie 47,1% stanowiły kobiety. Dla 98,1% kobiet było to wyłączne miejsce pracy, nieznaczny był odsetek kobiet pracujących głównie w gospodarstwie (1,9%). Analogicznie dla mężczyzn wskaźniki te wynosiły 96,5% i 3,5%.

Pracujący wyłącznie w swoim gospodarstwie rolnym charakteryzują się niekorzystną strukturą wieku. Ponad połowę tej populacji (54,2%) stanowiły osoby w wieku powyżej 44 lat, prawie co czwarta osoba była w wieku poprodukcyjnym.

Tabl. 9 Pracujący wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym według wieku.

Wiek	Polska		Województwo	
	ogółem		pracujący	
			wyłącznie	głównie
Ogółem	3836300	71770	69785	1985
		w % ogółem		
Przedprodukcyjny	3,8	3,2	3,2	0,9
Produkcyjny	73,1	74,0	73,4	96,0
mobilny	43,7	43,3	42,6	69,8
niemobilny	29,4	30,7	30,8	26,2
Poprodukcyjny	23,1	22,8	23,4	3,1

Niezbyt korzystnie wygląda struktura wykształcenia osób pracujących wyłącznie w swoim gospodarstwie rolnym.

Tylko 15,6% tej populacji to osoby z wykształceniem średnim i wyższym, zdecydowaną jej część (59,9%) stanowią osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym i nieukończonym.

Tabl. 10 Pracujący wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym według poziomu wykształcenia.

Wykształcenie	Polska	Województwo		
	ogółem	pracujący		
		wyłącznie	głównie	
Ogółem	3836300	71770	69785	1985
	w % ogółem			
Wyższe	0,8	0,9	0,8	2,9
Policealne	0,7	1,0	0,9	1,9
Średnie zawodowe	10,5	11,1	10,8	21,9
Średnie ogólnokształcące	2,7	3,1	3,1	4,5
Zasadnicze zawodowe	26,8	24,9	24,5	38,8
Podstawowe ukończone	51,2	51,2	51,9	28,4
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	7,3	7,8	8,0	1,6

Wśród 71,8 tys. pracujących wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym 22982 osób (32%) posiadało wykształcenie rolnicze. Z liczby tej zdecydowany odsetek (74,7%) stanowią osoby, które ukończyły kurs rolniczy, pozostałe osoby posiadały wykształcenie szkolne o kierunku rolniczym: wyższe - 0,9%, policealne i średnie zawodowe - 11,1%, zasadnicze zawodowe - 13,3%.

Zdecydowana większość (82,8%) pracujących w swoim gospodarstwie deklaruje pracę od 10 do 12 miesięcy w roku; 25,3% spośród nich pracuje do 5 godzin dziennie, 32,9% - 6-8 godzin dziennie. Ok. 13% osób deklaruje pracę od 4-7 miesięcy w roku, pozostali (4,4%) tylko do 3 miesięcy w roku. Przeciętna liczba godzin pracy w skali roku wynosiła 6,8 godziny, przy czym w sezonie letnim była najwyższa - 9 godzin, wiosennym - 7,2, jesiennym 6,9, zimowym - 4,5 godziny. Analizując czas pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych można stwierdzić, że wśród pracujących w swoim gospodarstwie rolnym, dość duża populacja osób tylko w niewielkim stopniu jest zaangażowana w pracę w gospodarstwie.

Tabl. 11 Pracujący wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym według rocznego wkładu pracy.

Liczba miesięcy	Ogółem		Przeciętna dzienna liczba godzin pracy					powyżej 12	
			do 3	4 - 5	6 - 8	9 - 10	11 - 12		
Ogółem	71770		14478	11448	20426	14959	7668	2291	
10 - 12	59404		6063	8996	19537	14863	7656	2289	
7 - 9	3464		1687	1153	551	66	5	2	
4 - 6	5709		4102	1237	335	28	7	-	
do 3	3193		3126	62	3	2	-	-	
			w odsetkach						
Ogółem	100,0	100,0	20,9	15,9	28,5	20,8	10,7	3,2	
10 - 12	82,8	100,0	10,2	15,1	32,9	25,0	12,9	3,9	
7 - 9	4,8	100,0	48,7	33,3	15,9	1,9	0,1	0,1	
4 - 6	8,0	100,0	71,8	21,7	5,9	0,5	0,1	-	
do 3	4,4	100,0	97,9	1,9	0,1	0,1	-	-	

Zdecydowaną większość pracujących wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym 86,8% - stanowili członkowie gospodarstw domowych użytkujących gospodarstwa rolne o powierzchni od 2 do 20 ha użytków rolnych. Niewielki odsetek (0,3%) populacji pracujących pracowało w gospodarstwach dużych powyżej 50 ha.

Osoby łączące pracę w swoim gospodarstwie rolnym z pracą dodatkową, to w zdecydowanej części (87,6%) członkowie gospodarstw użytkujących gospodarstwa od 2 - 20 ha użytków rolnych.

Tabl. 12 Pracujący wyłącznie lub głównie w gospodarstwie rolnym według powierzchni użytków rolnych.

Powierzchnia użytków rolnych w ha	Ogółem		Pracujący	
			wyłącznie	głównie
Ogółem	71710		69785	1985
1-2	4385		4237	148
2-5	13089		12642	447
5-10	24790		24073	717
10-20	24486		23910	576
20-50	4847		4760	87
50-100	143		135	8
100 i więcej	30		28	2

Tabl. 12 Pracujący wyłącznie lub głównie w gospodarstwie rolnym według powierzchni użytków rolnych (dok.)

Powierzchnia użytków rolnych w ha	Ogółem	Pracujący	
		wyłącznie	głównie
		w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0	100,0
1-2	6,1	6,1	7,5
2-5	18,2	18,1	22,5
5-10	34,5	34,5	36,1
10-20	34,1	34,3	29,0
20-50	6,8	6,8	4,4
50-100	0,2	0,2	0,4
100 i więcej	0,1	0,0	0,1

Poza osobami pracującymi wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie rolnym, jest jeszcze dość liczna grupa osób wspomagająca swoją pracą zasadniczą populację. Są to osoby, które pracują głównie poza gospodarstwem, a tylko dodatkowo w swoim gospodarstwie. Populacja ta liczyła 14,8 tys. osób tj. 13,5% ludności w wieku 15 lat i więcej.

Wśród ludności pracującej, związanej z gospodarstwami rolnymi są również osoby w ogóle w nim nie pracujące, świadczące wyłącznie pracę poza swoim gospodarstwem rolnym. Populacja ta liczy 4,6 tys. tj. 4,3% ludności w wieku 15 lat i więcej związanej z gospodarstwami rolnymi. Wśród pracujących wyłącznie poza gospodarstwem rolnym udział kobiet wynosił 51,6%, niższy był wśród pracujących głównie poza gospodarstwem - 44,7%.

Tabl. 13 Pracujący wyłącznie lub głównie poza swoim gospodarstwem rolnym według wieku.

Wiek	Polska	Województwo		
	ogółem	pracujący		ogółem
		wyłącznie	głównie	
	poza swoim gospodarstwem rolnym			
Ogółem	1333600	19434	4670	14764
	w % ogółem			
Przedprodukcyjny	0,7	0,6	0,5	0,7
Produkcyjny	98,3	98,1	97,7	98,2
mobilny	77,4	77,6	82,4	76,0
niemobilny	20,9	20,5	15,3	22,2
Poprodukcyjny	1,0	1,3	1,8	1,1

Populacja pracujących głównie lub wyłącznie poza gospodarstwem charakteryzuje się młodą strukturą wieku; zdecydowany odsetek osób jest w wieku produkcyjnym - 98,1%. Niewielki odsetek 1,3 stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym.

Populacja pracujących poza gospodarstwami rolnymi odznaczała się także korzystniejszą strukturą wykształcenia w porównaniu z pracującymi w gospodarstwach rolnych. Wykształcenie ponadpodstawowe posiada 84,4% populacji, w tym średnie i wyższe 48,7%. Wyższy poziom wykształcenia tej populacji wiąże się z wyższym udziałem osób młodszych, lepiej wykształconych. Poza tym podejmując pracę poza gospodarstwem rolnym konieczne jest posiadanie pewnego poziomu kwalifikacji zawodowych.

Tabl. 14 Pracujący wyłącznie lub głównie poza swoim gospodarstwem według poziomu wykształcenia.

Wiek	Polska	Województwo		
	ogółem	pracujący		
		wyłącznie	głównie	
poza swoim gospodarstwem rolnym				
Ogółem	1333600	19434	4670	14764
		w % ogółem		
Wyższe	6,0	8,4	11,4	7,5
Policealne	3,4	6,8	8,1	6,4
Średnie zawodowe	24,2	26,9	27,3	26,8
Średnie ogólnokształcące	4,9	6,6	7,6	6,3
Zasadnicze zawodowe	43,4	35,7	32,6	36,7
Podstawowe ukończone	17,6	15,0	12,2	15,8
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	0,5	0,6	0,8	0,5

Ponad połowa pracujących wyłącznie poza gospodarstwem rolnym (55,1%) to członkowie gospodarstw użytkujących małe gospodarstwa rolne o powierzchni 1 - 5 ha użytków rolnych. Znikomy odsetek (0,2%) tej populacji stanowią członkowie gospodarstw dużych - powyżej 50 ha użytków rolnych.

Tabl. 15 Pracujący wyłącznie lub głównie poza swoim gospodarstwem rolnym według powierzchni gospodarstwa.

Powierzchnia użytków rolnych w ha	Polska	Województwo		
	ogółem	pracujący		ogółem
		wyłącznie	głównie	
poza swoim gospodarstwem rolnym				
Ogółem	1333600	19434	4670	14764
		w % ogółem		
1-2	32,0	16,7	21,6	15,1
2-5	38,3	31,5	33,5	30,8
5-10	20,3	31,0	25,5	32,8
10-20	7,7	18,4	16,5	19,0
20-50	1,5	2,3	2,7	2,2
50-100	0,1	0,1	0,1	0,1
100 i więcej	0,1	0,0	0,1	0,0

2. Działki rolne

Według powszechnego spisu rolnego na działkach rolnych pracowało głównie lub wyłącznie 9,6 tys. osób - 43,3% ludności w wieku 15 lat i więcej związanej z działkami rolnymi. Z liczby tej 98,6% pracowało wyłącznie na działce, natomiast dla 1,4% było to główne miejsce pracy.

Ponad połowę (57,7%) pracujących na działkach rolnych stanowiły kobiety. Pracujący na działkach rolnych charakteryzowali się starszą strukturą wieku niż pracujący w gospodarstwach rolnych, osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 55,6% tej populacji.

Struktura wieku rzutuje na poziom wykształcenia tej grupy pracujących. Osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym i nieukończonym stanowiły aż 66,9%, natomiast osoby z wykształceniem wyższym i średnim zaledwie 17,5%.

Tabl. 16 Pracujący wyłącznie lub głównie na działkach rolnych według cech demograficzno-społecznych.

Wiek	Polska	Województwo	
	ogółem	pracujący	
		wyłącznie	głównie
Ogółem	822600	9625	138
		w % ogółem	
		płeć	
Mężczyźni	42,1	42,3	56,5
Kobiety	57,9	57,7	43,5

Tabl. 16 Pracujący wyłącznie lub głównie na działkach rolnych według cech demograficzno-społecznych (dok.)

Wiek	Polska	Województwo		
	ogółem	pracujący		
		wyłącznie	głównie	
		w % ogółem		
		wiek		
Przedprodukcyjny	1,0	0,5	0,5	-
Produkcyjny	56,4	43,9	43,2	92,0
mobilny	24,3	18,6	18,0	57,2
niemobilny	32,1	25,3	25,2	34,8
Poprodukcyjny	42,6	55,6	56,3	8,0
		wykształcenie		
Wyższe	2,2	2,0	1,9	3,6
Policealne	1,3	1,7	1,7	0,7
Średnie zawodowe	12,0	9,9	9,9	15,2
Średnie ogólnokształcące	3,8	3,9	3,8	5,8
Zasadnicze zawodowe	22,7	15,6	15,3	40,6
Podstawowe ukończone	47,0	47,0	47,3	29,0
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	11,0	19,9	20,1	5,1

Czas pracy na działkach mierzony liczbą miesięcy pracy jest bardzo zróżnicowany. 60,9% pracujących głównie lub wyłącznie na działkach wykonuje tę pracę przez okres do 6 miesięcy w roku. Jednocześnie dość liczna grupa (29,5%) poświęca tej pracy od 10 do 12 miesięcy w skali roku.

Tabl. 17 Pracujący wyłącznie lub głównie na działkach rolnych według miesięcy pracy w roku.

Liczba miesięcy	Województwo		Polska
	ogółem	w odsetkach	
Ogółem	9625	100,0	100,0
10-12	2844	29,5	28,9
7-9	922	9,6	11,5
4-6	3397	35,3	32,7
do 3	2462	25,6	26,9

Wyłącznie lub głównie poza działką pracowało 6,6 tys. osób tj. 29,8% ludności w wieku 15 lat i więcej związanej z działkami rolnymi. Z liczby tej ponad połowa (56,2%) pracowała dodatkowo na działce rolnej. Pracę poza działką częściej podejmowali mężczyźni.

Populacja osób pracujących poza działką rolną, podobnie jak w przypadku pracujących poza gospodarstwem rolnym, charakteryzuje się młodszą strukturą wieku, 98,1% to osoby w wieku produkcyjnym. Dość korzystna jest również struktura wykształcenia; osoby z wykształceniem ponadpodstawowym stanowią 88,0% populacji.

GOSPODARSTWA ROLNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ ROLNICZĄ I POZAROLNICZĄ

Powszechny Spis Rolny w czerwcu 1996 r. wykazał, że działalność gospodarczą na rachunek własny (rolniczą i pozarolniczą) w kraju prowadziło 2886,7 tys. gospodarstw rolnych tj. 94,1% ogółu, w tym 2 tys. należących do sektora publicznego, natomiast w województwie działalność gospodarczą prowadziło 46890 gospodarstw rolnych tj. 97,8% ogółu gospodarstw w tym 24 gospodarstwa należące do sektora publicznego. Użytkownicy pozostałych gospodarstw rolnych (5,9% w kraju) i (2,2% w województwie), zgodnie z uzyskanymi od nich informacjami, nie prowadzili działalności rolniczej, tzn. odłogowali całą posiadaną powierzchnię użytków rolnych i w momencie spisu nie mieli na stanie zwierząt gospodarskich, a także nie przewidywali podjęcia chowu zwierząt oraz jednocześnie nie potwierdzili prowadzenia działalności pozarolniczej, a źródłem ich dochodów były m.in. renty, emerytury lub praca najemna.

Spośród jednostek, które zadeklarowały prowadzenie działalności gospodarczej - w kraju 2695 tys. gospodarstw, tj. 87,9%; - w województwie 44991 gospodarstw, tj. 93,8% ogółu spisanych podmiotów, realizowało wyłącznie lub ogólnie działalność związaną z działem gospodarki.

„Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo” a 191,7 tys. (6,2%) - w kraju i 1899 gospodarstw tj. 4,0% - w województwie prowadziło działalność pozostałą obejmującą między innymi: rybactwo i rybolówstwo, handel, produkcję, budownictwo i transport.

Tabl. 18 Gospodarstwa prowadzące działalność na rachunek własny wg grup obszarowych użytkowników rolnych.

Grupy obszarowe użytkowników rolnych w ha	Gospodarstwa rolne prowadzące działalność gospodarczą					
	Polska			województwo		
	ogółem	w tym		ogółem	w tym	
		pozarolniczą	w tym gospodarstwa indywidualne		pozarolniczą	w tym gospodarstwa indywidualne
w tysiącach			w sztukach			
Razem	2886,7	191,7	190,6	46890	1899	1887
1 i mniej	890,8	94,2	93,9	9372	626	622
1-2	435,3	37,3	37,2	3948	308	308
2-3	272,0	17,6	17,5	3051	196	196
3-4	207,9	10,5	10,5	3033	154	154
4-5	171,0	7,3	7,3	2940	115	115
5-7	258,1	8,8	8,7	5413	177	177
7-10	258,3	6,9	6,8	7148	135	135
10-15	216,2	4,5	4,5	7158	102	102
15-20	89,1	1,7	1,7	2911	50	50
20-30	55,6	1,2	1,2	1495	16	16
30-50	19,7	0,7	0,6	296	7	7
50 i więcej	12,7	1,0	0,7	115	13	5
50-100	6,0	0,4	0,3	60	4	1
100 i więcej	6,7	0,6	0,4	55	9	4

Gospodarstwa rolne o powierzchni użytków rolnych do 1 ha stanowią: w kraju - 30,9%, w województwie - 20,0% ogółu gospodarstw deklarujących prowadzenie działalności gospodarczej rolniczej i pozarolniczej. W ogólnej liczbie gospodarstw realizujących działalność pozarolniczą (191,7 tys. w kraju), jednostki o areale użytków rolnych do 1 ha stanowią aż 49,1% i najliczniej występują w obrębie grupy obszarowej 0,1 - 0,2 ha (16,4%) oraz 0,2 - 0,5 ha (19,5%). W naszym województwie sytuacja ta wygląda nieco inaczej. Jednostki o areale użytków rolnych do 1 ha stanowią niecałe 33,0%, natomiast w obrębie grup obszarowych najliczniej występują w grupie 1 - 2 ha (15,3%) i 0,2- 0,5 ha (13,2%). Stwierdzić jednak należy, że zarówno w kraju jak i w województwie prowadzenie działalności pozarolniczej przez użytkowników gospodarstwa rolnego lub dorosłych członków ich gospodarstwa domowego jest ciągle zjawiskiem rzadkim (średnio w kraju działalność tę podejmuje co 16, a w województwie co 25 gospodarstwo rolne), przy czym w gospodarstwach większych wręcz śladowym.

UŻYTKOWANIE ZIEMI

Wyniki powszechnego spisu rolnego 1996 wskazują, że w kraju:

- zajmujące 18,5 mln ha użytki rolne stanowią 59,1% powierzchni ogólnej kraju,
- lasy i grunty leśne są położone na 8,8 mln ha stanowią 28,2%,
- pozostałe grunty, tj. pod zabudowaniami, wodami, drogami, innymi gruntami i nieużytkami zajmują 4,0 mln ha, a więc ok. 12,7% powierzchni ogólnej kraju,
- grunty orne zajmują 14,1 mln ha, tj. 45,1% powierzchni ogólnej,
- sady 0,3 mln ha, tj. 0,8% powierzchni ogólnej,
- użytki zielone 4,1 mln ha, tj. 13,2% powierzchni ogólnej kraju.

W powszechnym spisie rolnym 1996 r. po raz pierwszy dokonano spisu powierzchni gruntów pod zabudowaniami, w wyniku czego powierzchnia użytków rolnych została skorygowana w kraju (in minus) ok. 0,1 mln ha. Grunty zajęte pod zabudowaniami, które wcześniej ujmowano w powierzchni użytków rolnych, w spisie ujęto w grupie pozostałych gruntów.

Tabl. 19 Struktura użytkowania gruntów w województwie.

Wyszczególnienie	Ogółem		Sektor prywatny	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Sektor publiczny
	w ha	w procentach powierzchni ogólnej				
Powierzchnia ogólna	536778	100,0	100,0	100,0	77,9	22,1
Użytki rolne	370057	68,9	83,6	17,2	94,5	5,5
Grunty orne	271161	50,5	61,3	12,7	94,5	5,5
Sady	4226	0,8	1,0	0,1	97,1	2,9
Łąki	78068	14,5	17,9	2,8	95,8	4,2
Pastwiska	16602	3,1	3,5	1,6	88,4	11,6
Lasy	122331	22,8	12,2	60,1	41,7	58,3
Pozostałe grunty	44390	8,3	17,9	22,7	39,2	60,8
w tym :						
pod zabudowaniami i podwórzami	11228	2,1	2,6	0,2	98,3	1,7

W 1996 r. struktura użytkowania ziemi w województwie różni się dość znacznie od notowanej w 1988 r., a mianowicie:

- zmalał o 1,7 punktów procentowych udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni ogólnej
- o 1,9 punktów procentowych udział użytków zielonych
- udział lasów zwiększył się o 1,4 punkty procentowe
- udział gruntów pozostałych wzrósł o 0,3 punkty procentowe.

Tabl. 20 Struktura użytkowania ziemi w gospodarstwach różnej wielkości w województwie.

Grupy obszarowe użytków rolnych w ha	Ogółem powierzchnia gruntów	Użytki rolne							Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
		ogółem	grunty orne wraz z ogrodami przydomowymi			sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe		
			razem	pod zasiewami	odłogi i ugory					
Razem	100,0	86,3	63,0	59,8	3,1	1,0	18,5	3,8	9,8	3,9
0,00-0,50	100,0	62,8	54,8	48,0	6,9	1,9	4,8	1,4	8,6	28,6
0,50-1,00	100,0	77,0	62,7	55,8	6,9	1,8	10,8	1,7	9,0	14,0
1-2	100,0	78,9	61,0	55,6	5,4	1,7	14,8	1,4	13,0	8,1
2-3	100,0	82,2	61,7	57,6	4,2	1,5	17,4	1,6	11,9	5,9
3-4	100,0	82,7	61,0	57,2	3,8	1,1	18,5	2,0	11,9	5,4
4-5	100,0	83,9	61,1	58,2	2,9	1,1	19,3	2,4	11,4	4,7
5-7	100,0	84,6	61,4	59,2	2,3	1,0	19,1	3,0	11,3	4,1
7-10	100,0	85,9	61,9	60,3	1,6	0,9	19,5	3,5	10,7	3,4
10-15	100,0	87,0	62,7	61,5	1,2	0,8	19,6	3,8	10,2	2,8
15-20	100,0	87,4	63,1	62,2	0,9	1,0	19,1	4,2	10,1	2,5
20-30	100,0	87,5	63,2	62,4	0,8	1,1	18,8	4,5	9,9	2,6
30-50	100,0	88,2	68,1	66,0	2,1	0,8	15,3	4,0	8,9	2,9
50-100	100,0	75,1	63,8	60,5	3,3	0,6	8,4	2,3	2,9	22,0
100-200	100,0	93,1	69,6	59,1	10,5	1,6	18,7	3,2	2,4	4,5
200-300	100,0	94,9	74,3	71,1	3,2	0,0	14,4	6,1	1,7	3,4
300-500	100,0	92,3	77,6	73,0	4,6	2,3	11,0	1,5	3,2	4,5
500-1000	100,0	92,0	73,3	65,7	7,6	2,8	10,3	5,5	0,8	7,2
1000-2500	100,0	92,4	67,3	62,8	4,6	0,1	15,5	9,5	2,8	4,8
2500 i więcej	100,0	89,9	57,8	-	57,8	0,5	22,6	9,0	6,4	3,7

Jak wynika z danych w miarę wzrostu powierzchni ogólnej gospodarstwa wzrasta udział użytków rolnych w tym gruntów ornym. Znacząco duży jest natomiast udział pozostałych gruntów w gospodarstwach najmniejszych.

Według wyników powszechnego spisu rolnego 1996, w latach 1990-1996, aż 7874 gospodarstwa rolne zwiększyły powierzchnię użytków rolnych w tym: w wyniku dzierżaw 3070 gospodarstw, a zakupu 3035 (od AWRSP 414 gospodarstw rolnych). największy udział gospodarstw rolnych, które powiększyły areal użytków rolnych wystąpił w grupie obszarowej 10-15 ha użytków rolnych (23,0%) i 7-10 ha (16,1%).

Zmniejszenie powierzchni użytków rolnych wystąpiło w 2660 gospodarstwach rolnych, w tym w wyniku sprzedaży w 1101 gospodarstwach. Największy udział gospodarstw, które zmniejszyły powierzchnię użytków rolnych wystąpił w grupie gospodarstw o powierzchni 7-10 ha (15,2%) i 5-7 ha (13,0%).

STRUKTURA ZASIEWÓW

Powierzchnia zasiewów w kraju jak również i w województwie uległa zmniejszeniu z powodu ubytku gruntów ornych (między innymi przeznaczenie ich na cele nierolnicze), jak też z powodu zwiększenia się powierzchni odlogów i ugorów. W 1996 r. ogólna powierzchnia zasiewów w kraju wyniosła 12297 tys. ha i była mniejsza niż w 1988 r. o 2062 tys. ha, tj. o 14,4%, a w województwie w analogicznym okresie zmniejszyła się o 17 tys. ha, tj. o 6,6%.

Struktura zasiewów w kraju w 1996 r. przedstawiała się następująco:

- zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi oraz gryką, prosem i innymi zbożowymi (bez kukurydzy) zajmowały powierzchnię 8,7 mln ha (70,4%),
- ziemniaki - 1,3 mln ha (10,9%),
- grupa roślin przemysłowych - 0,8 mln ha (6,2%)
- rośliny pastewne - 0,9 mln ha (7,0% powierzchni zasiewów).

W ogólnej powierzchni zasiewów kraju udział sektora prywatnego wyniósł 96,1%, natomiast sektora publicznego 3,9%.

Tabl. 21 Powierzchnia i struktura zasiewów w województwie .

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem		Sektor			
			prywatny		publiczny	
	ha	%	ha	%	ha	%
Powierzchnia zasiewów ogółem	246288	100,0	242892	100,0	3396	100,0
zboża	190381	77,3	187725	77,3	2656	78,2
kukurydza	501	0,2	476	0,2	25	0,7
strączkowe jadalne na ziarno	389	0,2	359	0,1	30	0,9
ziemniaki	38309	15,5	38275	15,8	34	1,0
przemysłowe	1798	0,7	1724	0,7	74	2,2
pastewne	7525	3,1	7063	2,9	462	13,6
pozostałe	7385	3,0	7270	3,0	115	3,4

W porównaniu ze spisem w 1988 roku w naszym województwie zaszły następujące zmiany:

- znacząco zmniejszył się udział powierzchni uprawy ziemniaków - o 19912 ha tj. o 34,2%
- powierzchnia pszenżyta wzrosła o 9805 ha tj. o 121,0%,
- powierzchnia buraków cukrowych wzrosła o 273 ha tj. o 107,1%,
- powierzchnia uprawy rzepaku zmniejszyła się o 762 ha tj. o 38%,
- powierzchnia warzyw gruntowych zmniejszyła się o 791 ha tj. o 20,2%,
- zmniejszył się również areal upraw pastewnych o 6836 ha tj. o 49,2%

Zestawienia wyników powszechnego spisu rolnego 1996 w zakresie powierzchni zasiewów po raz pierwszy dają możliwość pogrupowania liczby gospodarstw według powierzchni uprawy poszczególnych ziemiopłodów.

Tabl. 22 Liczba gospodarstw zajmujących się uprawą.

Wyszczególnienie	Polska		Województwo	
	liczba gospodarstw w tys.	w procentach ogólnej liczby gospodarstw	liczba gospodarstw	w procentach ogólnej liczby gospodarstw
Pszenica ozima	949,6	30,9	12880	26,9
Pszenica jara	349,4	11,4	7806	16,3
Żyto	1030,5	33,6	27075	56,5
Jęczmień ozimy	105,5	3,4	765	1,6
Jęczmień jary	467,0	15,2	5634	11,8
Owies	557,2	18,2	19786	41,3
Pszenżyto ozime	402,2	13,1	10152	21,2
Pszenżyto jare	57,6	1,9	1212	2,5
Mieszanki zbożowe	740,6	24,2	15637	32,6
Ziemniaki	2223,2	72,5	39170	81,7
Warzywa gruntowe	1631,6	53,2	33955	70,8
Buraki cukrowe	258,7	8,4	465	1,0
Rzepak i rzepik	28,5	0,9	53	0,1

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE

Wyniki powszechnego spisu rolnego w 1996 r. wykazały spadek pogłowia zwierząt gospodarskich w kraju oraz w województwie w porównaniu do wyników ze spisu w 1988 r.

Tabl. 23 Pogłowia zwierząt gospodarskich w 1996 r.

Wyszczególnienie	Polska			Województwo		
	ogółem	sektory		ogółem	sektory	
		prywatny	publiczny		prywatny	publiczny
	w tys. sztuk			w sztukach		
Bydło	7136,5	6901,1	235,4	133501	132793	708
w tym krowy	3461,2	3378,1	83,1	60792	60602	190
Trzoda chlewna	17963,9	17253,8	710,1	412148	408413	3735
w tym lochy	1677,4	1609,6	67,8	36781	36461	320
Owce	551,6	489,2	62,4	22353	22353	-
Konie	568,8	557,5	11,3	12471	12000	471
Kozy	179,3	178,2	1,1	1980	1980	-
Drób 6-miesięczny i starszy	49993,0	48943,4	1049,6	537957	537957	-
czerwiec 1988 = 100						
Bydło	69,1	80,4	13,6	74,6	78,6	7,1
w tym krowy	72,0	79,6	14,8	80,2	81,7	11,4
Trzoda chlewna	91,6	114,7	15,6	93,0	95,1	27,4
w tym lochy	82,2	97,0	17,8	84,0	85,8	24,4
Owce	12,6	15,4	5,2	11,8	12,2	-
Konie	54,1	54,3	47,7	51,0	50,2	84,9

W czerwcu 1996 r. udział sektora prywatnego w rolnictwie ogółem był znaczący i dla stada była kształtował się na poziomie 96,7% - w kraju i 99,5% - w województwie wobec odpowiadających wielkości z 1988 r. - 83,2% (94,4%), a dla pogłowia trzody chlewnej - 96,0% (99,1%) wobec notowanych w 1988 r. udziałów - 76,7% (96,9%).

Tabl. 24 Struktura pogłowia bydła, trzody chlewnej i owiec.

Wyszczególnienie	Polska		Województwo	
	ogółem			
	1988	1996	1988	1996
	w odsetkach			
Bydło	100,0	100,0	100,0	100,0
cielęta	20,1	19,7	22,9	23,2
jałówki i byczki od 6 m-cy do 1 roku	15,2	15,5	17,4	16,7
jałówki 1-letnie i starsze	10,3	9,3	9,3	8,6
buhaje, bukaty i inne	7,8	7,0	8,0	6,0
krowy	46,6	48,5	42,4	45,5
Trzoda chlewna	100,0	100,0	100,0	100,0
prosięta poniżej 3 m-cy	38,1	36,4	41,6	37,0
warchlaki od 3 do 6 m-cy	29,2	31,8	27,8	32,0
loch na chów 6 miesięczne i starsze	10,4	9,3	9,9	8,9
w tym prośne	5,9	5,6	5,2	5,0
tuczniaki, bekony i inne	22,3	22,5	20,7	22,1
Owce	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym maciorki 1-letnie i starsze	55,3	63,5	57,8	67,3

W strukturze pogłowia bydła ogółem w porównaniu z czerwcem 1988 r. w województwie wzrósł udział stada podstawowego krów (o 3,1 pkt.%) oraz cieląt (o 0,3 pkt.%) kosztem pozostałych kategorii wiekowo-użytkowych, tj. grupy młodzieży - jałówek i byczków w wieku od 6 m-cy do 1 roku, jałówek jednorocznych i starszych oraz buhajów i bukatów, których procentowe udziały w strukturze stada ogółem zmniejszyły się odpowiednio o: 0,7, 0,7 i 2,0 pkt.

W stadzie trzody chlewnej w porównaniu z wynikami spisu pełnego w 1988 r. odnotowano spadek udziału grupy prosiąt (o 4,6 pkt.%), loch na chów (o 1,0 pkt.%) w tym loch prośnych (o 0,2 pkt.%), przy jednoczesnym wzroście udziału grupy warchlaków - o 4,2 pkt.% i tuczniaków - o 1,4 pkt.%.

Tabl. 25 Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (gruntów ornych).

Lata	Bydło	Owce	Konie	Kozy	Trzoda chlewna
	w sztukach na 100 ha użytków rolnych				w sztukach na 100 ha gruntów ornych
	Polska				
1988	55,1	23,4	5,6	-	135,5
1996	38,6	3,0	3,1	1,0	127,5
	Województwo				
1988	48,2	50,9	6,6	-	167,5
1996	36,1	6,0	3,4	0,5	152,0

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 1996 r. dla województwa wynosiła 36,1 szt. i była mniejsza o 12,1 szt. (25,1%) od notowanej w 1988 r.

Obsada trzody chlewnej na 100 ha gruntów ornych wynosiła 152,0 szt., wykazując tym samym spadek w stosunku do 1988 r. o 15,5 szt. (9,3%).

Tabl. 26 Pogłowie zwierząt w gospodarstwach indywidualnych według grup obszarowych użytków rolnych w województwie.

Grupy obszarowe użytków rolnych w ha	Bydło	Trzoda chlewna	Owce	Konie	Kozy	Drób ^{a)}
	w odsetkach pogłowia ogółem					
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1 i więcej	0,9	0,8	1,5	3,0	22,1	8,2
1-2	0,9	0,9	0,9	2,5	11,8	6,3
2-3	1,5	1,3	2,1	4,1	8,3	4,3
3-5	6,1	5,6	3,3	14,9	11,5	10,0
5-7	9,5	8,8	4,6	17,2	6,8	11,0
7-10	19,8	19,0	12,2	22,3	12,7	20,4
10-15	29,8	30,4	24,5	21,1	13,6	20,9
15-20	17,0	17,4	20,5	8,5	6,8	10,9
20-30	11,1	11,6	23,5	5,0	5,2	6,3
30-50	2,7	3,3	4,7	0,9	1,0	1,5
50 i więcej	0,7	0,9	2,3	0,5	0,2	0,2
50-100	0,4	0,7	1,6	0,5	0,2	0,2
100 i więcej	0,3	0,2	0,7	0,0	-	0,0

a) 6-miesięczny i starszy.

Najwyższymi udziałami bydła, trzody chlewnej i owiec zarówno w kraju jak i w województwie charakteryzują się gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 10-15 ha, a w przypadku kóz - gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych do 1 ha.

Średnio w kraju na 1 gospodarstwo rolne przypadało:

- bydła - 2,3 szt
- trzody chlewnej - 5,8 szt
- owiec i koni - 0,2 szt
- kóz - 0,1 szt
- drobiu ogółem (6-miesięcznego i starszego) - 16,3 szt

Natomiast w województwie na 1 gospodarstwo rolne przypadało:

- bydła - 2,8 szt
- trzody chlewnej - 8,6 szt

- owiec - 0,5 szt.
- koni - 0,3 szt.
- kóz - 0,04 szt.
- drobiu ogółem (6-miesięcznego i starszego) - 11,2 szt.

BUDYNKI I BUDOWLE

W powszechnym spisie rolnym 1996 zebrano informacje na temat budynków i budowli według rodzajów, tj. obory, stajnie, chlewnie, stodoły, budynki wielofunkcyjne, budynki mieszkalne, szklarnie, tunele foliowe, pieczarkarnie, garaże itp.

Zgodnie z ustawą o powszechnym spisie rolnym 1996 nie spisywano budynków i budowli u użytkowników indywidualnych działek rolnych i u indywidualnych właścicieli zwierząt.

Tabl. 27 Budynki i budowle w gospodarstwach rolnych.

Wyszczególnienie	Polska			Województwo		
	ogółem	sektory		ogółem	sektory	
		prywatny	publiczny		prywatny	publiczny
w tys. sztuk			w sztukach			
Obory	843,0	838,7	4,3	10606	10587	19
Stajnie	17,5	16,8	0,7	89	77	12
Chlewnie	264,3	261,0	3,3	2705	2683	22
Owczarnie	5,1	4,5	0,6	136	135	1
Kurniki	274,0	273,5	0,5	6263	6263	-
Budynki wielofunkcyjne	987,7	984,7	3,0	26603	26581	22
Stodoły	1146,4	1143,5	2,9	29218	29204	14
Szklarnie	29,1	27,9	1,2	169	159	10
Tunele foliowe	82,6	81,6	1,0	627	622	5
Pieczarkarnie	4,9	4,9	0,0	71	71	-
Budynki mieszkalne	1978,3	1963,0	15,3	36525	36482	43

Jeśli natomiast chodzi o stopień wykorzystania powierzchni poszczególnych rodzajów budynków w naszym województwie przedstawia się on następująco:

- obory - 85,4% powierzchni ogólnej
- stajnie - 93,4% powierzchni ogólnej

- chlewnie	-	91,1% powierzchni ogólnej
- owczarnie	-	58,7% powierzchni ogólnej
- kurniki	-	90,2% powierzchni ogólnej
- budynki wielofunkcyjne ogółem	-	94,2% powierzchni ogólnej
w tym dla zwierząt	-	98,2% powierzchni ogólnej
- stodoły	-	97,3% powierzchni ogólnej
- szklarnie	-	89,2% powierzchni ogólnej
- tunele foliowe	-	98,6% powierzchni ogólnej
- pieczarkarnie	-	67,4% powierzchni ogólnej
- budynki mieszkalne	-	97,9% powierzchni ogólnej

Tabl. 28 Gospodarstwa rolne^{a)} użytkujące budynki i budowle, według grup obszarowych użytkowników rolnych w województwie.

Wysze- gólnienie w ha	Liczba gospodarstw posiadających budynki w sztukach								
	inventarskie				budynki wie- lofunkcyjne	stodoły	budynki mieszkalne	szklarnie	tunele foliowe
	obory	stajnie	chlewnie	kurniki					
Razem	10411	79	2635	6251	26030	28725	36686	113	512
0-1	-	-	2	-	17	1	6	2	-
1-2	588	3	63	296	1985	1360	3666	16	51
2-3	579	4	67	262	1715	1550	2888	8	46
3-4	662	3	98	326	1942	1943	2927	12	41
4-5	703	5	106	371	2035	2201	2884	10	29
5-7	1391	10	194	782	3958	4385	5331	14	78
7-10	2115	15	434	1314	5416	6334	7098	18	85
10-15	2406	20	737	1632	5451	6519	7120	14	92
15-20	1135	7	465	754	2176	2707	2897	12	46
20-30	632	6	339	408	1078	1378	1488	3	34
30-50	149	2	90	89	182	267	293	2	8
50-100	15	-	19	13	41	44	56	-	1
100 i więcej	36	4	21	4	34	36	32	2	1

a) Bez indywidualnych działek rolnych i indywidualnych właścicieli zwierząt.

Budynkami mieszkalnymi dysponowało 96,8% gospodarstw. Udział tych gospodarstw w poszczególnych grupach obszarowych użytkowników rolnych był bardzo zbliżony, najniższy 76,5% wystąpił w grupie 50 ha i więcej, a najwyższy - 99,5% w grupach 15-20 ha i 20-30 ha. Natomiast udział

gospodarstw dysponujących budynkami gospodarczymi, a szczególnie specjalistycznymi w ogólnej liczbie gospodarstw był bardzo zróżnicowany w zależności od rodzaju budynku i grupy obszarowej użytków rolnych. Gospodarstwa posiadające obory stanowiły przeciętnie w województwie 27,5% ogółu gospodarstw (w kraju - 40,7%), przy czym powyżej średniej wojewódzkiej osiągnęły tylko gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 7 ha i większe, których udział sukcesywnie wzrastał i największy 50,3% wystąpił w grupie 30-50 ha.

Gospodarstwa posiadające chlewnie stanowiły 7,0% (w kraju - 12,3%) i wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstw systematycznie wzrastał ich udział, osiągając w grupie obszarowej 50 ha i więcej - 34,8%. Kurnikami dysponowało 16,5% gospodarstw rolnych (w kraju - 13,2%), i w zależności od wielkości gospodarstw wskaźnik ten systematycznie wzrastał do poziomu 30,1% dla gospodarstw z grupy obszarowej 30-50 ha.

Udział gospodarstw dysponujących budynkami wielofunkcyjnymi zarówno w ogólnej liczbie gospodarstw jak i w poszczególnych grupach obszarowych był najwyższy i wynosił 68,7% (w kraju 47,1%), przy czym najniższy - 48,3% wystąpił w grupie 1-2 ha użytków rolnych, a najwyższy - 76,0% w grupie 10-15 ha.

CIĄGNIKI I SAMOCHODY

W 1996 roku w gospodarstwach rolnych było 26086 ciągników rolniczych tj. o 16,9% więcej niż w 1988 r. Na 1 ciągnik rolniczy w 1996 r. przypadało ok. 14 ha użytków rolnych, podczas gdy w 1988 r. - prawie 17 ha.

Na 100 gospodarstw rolnych w 1996 r. przypadało 54,4 ciągnika, a w 1988 r. - 40,4 ciągnika.

Samochodów osobowych na 100 gospodarstw rolnych przypadało w 1996 r. - 42,4 szt., samochodów ciężarowo-osobowych i ciężarowych do 2 ton było 5,0 szt., a samochodów ciężarowych powyżej 2 ton - 2,6 szt.

Tabl. 29 Ciągniki i samochody użytkowane w gospodarstwach rolnych.

Wyszczególnienie	Polska			Województwo		
	liczba		powierzchnia użytków rolnych na 1 szt.	liczba		powierzchnia użytków rolnych na 1 szt.
	ogółem w tys. szt.	w szt. na 100 gospodarstw		ogółem w szt.	w szt. na 100 gospodarstw	
Ciągniki	1302,9	42,5	13,7	26086	54,4	14,2
w tym o mocy ^{a)} :do 8,9 KM	6,4	2,0	2798,0	21	0,0	17621,8
2,0-24,0	39,2	13,0	456,1	255	0,5	1451,2
24,1-40,0	659,6	32,2	27,1	15567	32,5	23,8
40,1-60	473,0	23,1	37,8	8902	18,6	41,6
60,1-110	83,2	4,1	214,9	961	2,0	385,1
110 i więcej	24,6	1,2	727,1	157	0,3	2357,1
Samochody osobowe	1391,9	45,4	12,8	20336	42,4	18,2
Samochody ciężarowo-osobowe i ciężarowe do 2 ton	190,9	6,2	93,7	2406	5,0	153,8
Samochody ciężarowe powyżej 2 ton	86,4	2,8	207,0	1246	2,6	297,0
Przyczepy	668,0	30,0	26,8	8376	17,5	44,2
w tym o ładowności powyżej 2 ton	89,5	4,0	199,9	1083	2,3	341,7

a) U użytkowników indywidualnych działek rolnych i indywidualnych właścicieli zwierząt ciągniki o mocy powyżej 24 KM były opisywane bez podziału na klasy mocy; w 1996 r. było ich 223 szt.

Analizując strukturę wiekową ciągników użytkowanych w województwie należy zaznaczyć, że 2,8% ogółu ciągników zostało wyprodukowanych przed 1965 r., a więc praktycznie są to ciągniki kwalifikujące się do wycofania z eksploatacji; 12,7% to ciągniki wyprodukowane w latach 1966-1975 są to więc ciągniki o bardzo dużym stopniu zużycia; 19,6% ciągników zostało wyprodukowanych w latach 1976-1980. Ciągniki o dobrej sprawności, tj. wyprodukowane w latach 1986-1990 stanowią 30,6% i zaledwie 7,1% ciągników zostało wyprodukowanych w latach 1991-1996.

Tabl. 30 Liczba ciągników i samochodów w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w województwie.

Wyszczególnienie w ha	Liczba posiadanych			
	ciągników	samochodów		
		osobowych	ciężarowo-osobowych	ciężarowych
	w sztukach			
Razem	26086	20336	2406	1246
0-1	585	2636	229	136
1-2	344	1450	136	57
2-3	459	1076	96	47
3-4	766	1106	99	43
4-5	1018	1040	88	44
4-7	2734	1995	394	86
7-10	5441	3239	425	331
10-15	7444	4131	511	147
15-20	3785	2102	182	139
20-30	2400	1203	136	99
30-50	556	261	40	32
50-100	139	59	14	15
100 i więcej	415	38	56	70

Jak wynika z prezentowanych danych najwięcej, bo aż 49,4% ciągników, 36,2% samochodów osobowych, 38,9% ciężarowo-osobowych i ciężarowych do 2 ton oraz 38,4% samochodów ciężarowych powyżej 2 ton znajdowało się w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych 7-15 ha.

MASZYNY ROLNICZE

Ostatni pełny spis maszyn i urządzeń rolniczych w gospodarstwach indywidualnych był przeprowadzony w 1987 r.

W 1996 r. w porównaniu z rokiem 1987 w gospodarstwach indywidualnych wzrosła szczególnie liczba kombajnów buraczanych, zbożowych, pras zbierających, przyczep zbierających, sadzarek do ziemniaków i kombajnów ziemniaczanych, natomiast rozsiewaczy nawozów jest więcej o ok. 67%, kosiarek ciągnikowych o 43%, rozrzutników obornika o prawie 45%, a kopaczek do ziemniaków o ponad 20%.

Tabl. 31 Wybrane maszyny i urządzenia rolnicze w gospodarstwach rolnych.

Wyszczególnienie	Polska			Województwo		
	ogółem w tys. sztuk	sektory		ogółem w sztukach	sektory	
		prywatny	publiczny		prywatny	publiczny
		w % ogółem			w % ogółem	
Kombajny zbożowe	97,1	97,3	2,7	2085	99,0	1,0
Kombajny ziemniaczane	76,5	99,3	0,7	3754	99,8	0,2
Kombajny buraczane	27,0	98,6	1,4	33	100,0	-
Rozsiewacze nawozów	442,7	99,2	0,8	10332	99,8	0,2
Rozrzutniki obornika	484,2	99,3	0,7	15261	99,9	0,1
Kosiarki ciągnikowe	439,7	99,5	0,5	12374	99,9	0,1
Koparki do ziemniaków	332,0	99,7	0,3	9303	99,9	0,1
Sadzarki do ziemniaków	344,8	99,7	0,3	10996	99,9	0,1
Przyczepy zbierające	98,0	97,9	2,1	4725	99,9	0,1
Prasy zbierające	104,7	98,6	1,4	2499	99,6	0,4
Polowe opryskiwacze ciągnikowe	372,2	99,4	0,6	7876	99,8	0,2
Sadownicze opryskiwacze ciągnikowe	35,7	99,0	1,0	672	100,0	-
Dojarki rurociągowe	7,4	88,2	11,8	98	100,0	-
Konwiowe schładzarki do mleka	128,3	99,9	0,1	2005	100,0	0,0

W 1996 r. przeciętnie w województwie udział gospodarstw posiadających kombajny zbożowe wyniósł 3,9%, przyczepy zbierające - 9,7%, prasy zbierające - 5,0%, kombajny ziemniaczane 7,6%, kopaczki do ziemniaków - 19,3%.

Natomiast na 100 ha upraw zbóż i rzepaku przypadał 1 kombajn zbożowy. Na 100 ha upraw zbóż, rzepaku, zielonek i kukurydzy - 2 przyczepy zbierające i 1 prasa zbierająca. Na 100 ha upraw ziemniaków - 30 sadzarek do ziemniaków, 25 kopaczek i 10 kombajnów ziemniaczanych. Na 100 ha upraw buraków - 6 kombajnów buraczanych, a na 100 ha sadów i krzewów - 17 opryskiwaczy sadowniczych.

Udział gospodarstw posiadających kombajny buraczane w liczbie gospodarstw uprawiających buraki wyniósł 7,1% (w kraju - 10,1%), kopaczki do ziemniaków posiadało 23,6% gospodarstw uprawiających ziemniaki (w kraju - 14,8%), a kombajny ziemniaczane - 9,3 % (w kraju - 3,4%).

INFRASTRUKTURA GOSPODARSTW ROLNYCH

Tabl. 32 Gospodarstwa rolne według wyposażenia w wybrane elementy infrastruktury technicznej

Wyszczególnienie	Polska				Województwo			
	ogółem		w tym gospodarstwa indywidualne		ogółem		w tym gospodarstwa indywidualne	
	w tys. szt.	w %	w tys. szt.	w %	w szt.	w %	w szt.	w %
Gospodarstwa								
wyposażone w wodociąg sieciowy	1454,8	47,4	1451,6	47,4	16499	34,4	16461	34,4
pobierające wodę ze studni	561,1	18,3	560,9	18,3	15113	31,5	15097	31,6
wyposażone w sieć gazową	516,6	16,8	516,2	16,9	733	1,5	731	1,5
wyposażone w sieć elektryczną 380 V	2098,4	68,4	2093,8	68,4	34020	71,0	33939	70,9
odprowadzające ścieki do kanalizacji	114,9	3,7	113,5	3,7	1095	2,3	1084	2,3
posiadające telefon	668,1	21,8	663,0	21,7	16616	34,7	16528	34,6

Ponadto jak wykazały wyniki powszechnego spisu rolnego w 1996 r. - 29,7% gospodarstw indywidualnych korzystało z wodociągu zagrodowego, ponad 50% odprowadzało ścieki do dołu gnilnego z czego ok. czwarta część z oczyszczalnią własną lub wywozem do oczyszczalni, 29,3% gospodarstw indywidualnych wywozi śmieci na zorganizowane wysypisko. Z ogólnodostępnego telefonu we wsi korzysta 25,2% gospodarstw indywidualnych, a 36,4% odczuwa potrzebę dostępu do telefonu we własnym gospodarstwie.

GLÓWNE ZASADY METODYCZNE

Wprowadzenie

Powszechny Spis Rolny został przeprowadzony zgodnie z ustawą o powszechnym spisie rolnym 1996 r. z dnia 2 lutego 1996 r. (Dz. U. Nr 34, poz. 147). Termin spisu określono w ww. ustawie na 13 - 25 czerwca 1996 r. według stanu na dzień 12 czerwca, godz. 24⁰⁰.

Przemiany strukturalne w rolnictwie, jakie się dokonały w okresie ostatnich ośmiu lat, tj. od przeprowadzonego w 1988 r. pełnego spisu rolnego, a także potrzeba dostosowania statystyki do wymogów Unii Europejskiej wskazały na konieczność szerszego, niż dotychczas opisu gospodarstw rolnych, analizy ich struktury według klasyfikacji obszarowej, nasilenia chowu i upraw, klasyfikacji ekonomicznej, w tym według rodzaju działalności w powiązaniu z: gospodarstwem domowym użytkownika gospodarstwa rolnego, ludnością związaną z rolnictwem i charakterystyką aktywności zawodowej ludności związanej z rolnictwem oraz zamierzeniami użytkowników gospodarstw rolnych do 2000 r. itd.

Z uwagi na wyjątkowo obszerny zakres tematyczny Powszechnego Spisu Rolnego 1996 r. obok przedstawionego raportu wyniki spisu zostaną przedstawione w 5 publikacjach wojewódzkich opracowanych przez Urząd Statystyczny:

- Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i zwierzęta gospodarskie,
- Budynki, budowle, infrastruktura techniczna i środki produkcji w rolnictwie,
- Ludność związana z rolnictwem i jej aktywność ekonomiczna,
- Wybrane elementy sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych i ich działalność pozarolnicza oraz zamierzenia użytkowników gospodarstw do 2000 r.,
- Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych.

Ponadto w Bazie Danych Lokalnych (BDL) będą zamieszczone informacje o gminach i miejscowościach.

ZAKRES I TEMATYKA POWSZECHNEGO SPISU ROLNEGO

Powszechny spis rolny przeprowadzono u:

- użytkowników indywidualnych gospodarstw rolnych,
- osób fizycznych użytkujących działki rolne,
- właścicieli zwierząt gospodarskich nie posiadających użytków rolnych lub posiadających użytki rolne o powierzchni poniżej 0,1 ha,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie upraw rolnych, warzywnictwa i ogrodnictwa, chów i hodowla zwierząt, działalność usługowa związana z uprawami rolnymi oraz chowem i hodowlą zwierząt (z wyjątkiem działalności weterynaryjnej), gospodarka łowiecka, hodowla i pozyskiwanie zwierząt łownych łącznie z pokrewną działalnością usługową oraz w jednostkach, które niezależnie od rodzaju działalności podstawowej są użytkownikami użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 1 ha.

Wykazy indywidualnych gospodarstw i działek rolnych oraz właścicieli zwierząt gospodarskich nie posiadających użytków rolnych lub posiadających użytki rolne o powierzchni poniżej 0,1 ha opracowały urzędy gmin/miast, przy wykorzystaniu wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek, zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 1994 r. o zadaniach zleconych gminie związanych z organizacją i prowadzeniem spisów rolnych (dz. U. Nr 67, poz. 288).

Dla jednostek nie objętych powszechnym spisem rolnym, tj. działek i obiektów rolnych o powierzchni użytków rolnych do 0,1 ha, ogrodów działkowych, wspólnot gminnych, działek rolnych i gospodarstw bez użytkowników i o zawieszonyj działalności dokonano doszacunku począwszy od szczebla gminnego.

Tematyka powszechnego spisu rolnego 1996 r. została ujęta na formularzach spisowych w siedmiu działach, tj.:

- I. Użytkowanie gruntów w gospodarstwie
- II. Powierzchnia zasiewów
- III. Zwierzęta gospodarskie
- IV. Budynki i budowle, infrastruktura i wyposażenie techniczne
- V. Ludność zamieszkała w gospodarstwie domowym z użytkownikiem gospodarstwa rolnego

VI. Wybrane wydatki w gospodarstwie

VII. Działalność rolnicza i pozarolnicza działalność gospodarcza prowadzona przez użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego oraz osoby dorosłe pozostające we wspólnym z użytkownikiem gospodarstwie domowym.

W ramach spisu w indywidualnych gospodarstwach rolnych zebrano następujące informacje:

- 1) dane o osobach będących właścicielami i użytkownikami indywidualnych gospodarstw rolnych oraz o osobach w ich gospodarstwie domowym:
  - a) nazwisko i imiona właściciela, nazwisko i imiona użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego,
  - b) wykształcenie,
  - c) rok urodzenia, płeć,
  - d) wkład pracy w gospodarstwo rolne - przeciętna liczba miesięcy w ostatnim roku oraz przeciętna dzienna liczba godzin pracy w sezonie wiosennym, letnim, jesiennym i zimowym,
  - e) główne i dodatkowe źródła utrzymania,
  - f) pozarolnicza działalność na rachunek własny,
  - g) czy w ciągu ostatnich trzech miesięcy przed terminem spisu aktywnie poszukiwały pracy poza swoim gospodarstwem rolnym,
  - h) czy mogłyby zająć się pracą wyłącznie poza gospodarstwem rolnym;
- 2) o źródłach utrzymania gospodarstwa domowego;
- 3) o liczbie pracowników najemnych zatrudnionych w gospodarstwie rolnym;
- 4) o użytkowaniu gruntów, a w szczególności:
  - a) powierzchnia gruntów ogółem, w tym użytków rolnych (gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych), lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów i nieużytków,
  - b) zmiany w powierzchni użytków rolnych w ciągu ostatnich sześciu lat,
  - c) powierzchnia zasiewów głównych upraw,
- 5) o pogłowie zwierząt gospodarskich według gatunków i grup wiekowo-użytkowych oraz liczbie pni pszczelich;
- 6) o budynkach, infrastrukturze i wyposażeniu technicznym, w tym:
  - a) rodzaje budynków, budowli i ich powierzchnia,
  - b) liczba ciągników rolniczych i innych środków transportowych oraz maszyn rolniczych,
  - c) źródła zaopatrzenia w wodę, sposoby odprowadzania ścieków i usuwania śmieci,
  - d) wyposażenie w sieć elektryczną, gaz i telefon,
  - e) rodzaje urządzeń melioracyjnych;

- 7) o zadłużeniu gospodarstw rolnych;
- 8) o działalności gospodarczej (rolniczej i pozarolniczej) prowadzonej przez użytkownika gospodarstwa rolnego lub osobę pozostającą z użytkownikiem we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 9) o ważniejszych wydatkach poniesionych w okresie od 1 lipca 1995 r. do 12 czerwca 1996 r. i planowanych do 2000 r., w tym na:
  - a) zakup gruntów,
  - b) budowę lub modernizację budynków,
  - c) powiększenie stada podstawowego,
  - d) zakup ciągników rolniczych i innych środków transportowych oraz maszyn rolniczych;
- 10) o przewidywaniach dotyczących zmian w funkcjonowaniu gospodarstwa rolnego do 2000 r.

Dla osób fizycznych użytkujących działki rolne zebrano również ww. informacje z wyłączeniem informacji, o których mowa w pkt.9, a dla właścicieli zwierząt gospodarskich zebrano informacje określone w punktach: 1, 4 i 5.

W ramach spisu u osób prawnych i w jednostkach organizacyjnych nie mających osobowości prawnej zebrano informacje o których mowa w punktach 3 - 9.

Zgodnie z ustawą o powszechnym spisie rolnym po przeprowadzeniu spisu, tj. w dniach od 26 czerwca do 2 lipca przeprowadzono spis kontrolny w wylosowanych 5 obwodach spisowych w województwie.

WAŻNIEJSZE DEFINICJE, POJĘCIA SPISOWE I ZASADY SPISYWANIA

Za *gospodarstwo rolne* uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, w tym indywidualne gospodarstwa rolne i działki rolne.

Za *indywidualne gospodarstwa rolne* uważa się gospodarstwo rolne o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 1 ha, będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu tej samej osoby fizycznej lub grupy osób.

Za *działkę rolną* uważa się gospodarstwo rolne o powierzchni użytków rolnych od 0,1 ha do 1 ha włącznie.

Za *indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich* nie posiadających użytków rolnych lub posiadających użytki o powierzchni mniejszej niż 0,1 ha należy uważać osoby prywatne posiadające zwierzęta gospodarskie: bydło, trzodę chlewną, konie, owce, kozy, drób, zwierzęta futerkowe oraz pszczoły, przy czym spisu dokonano wówczas, gdy posiadali: 1 sztukę bydła lub (i) 5 sztuk trzody chlewnej albo 1 lochę lub (i) 3 sztuki owiec bądź kóz lub (i) 1 konia lub (i) 30 sztuk drobiu lub (i) 5 sztuk samic zwierząt futerkowych (w tym królików) lub (i) 1 pień pszczoły.

Za *użytkownika indywidualnego gospodarstwa rolnego* lub użytkującego działkę rolną uważa się osobę fizyczną lub grupę osób, które faktycznie użytkują grunty, niezależnie od tego, czy użytkują je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty te są zlokalizowane w jednej, czy w kilku gminach.

Za *gospodarstwo domowe użytkownika* gospodarstwa rolnego uważa się zespół osób mieszkających i utrzymujących się wspólnie, jeżeli wśród nich jest osoba prowadząca indywidualne gospodarstwo rolne lub działkę rolną.

Do *ogólnej powierzchni gruntów gospodarstwa* (działki) zaliczono wszystkie bez wyjątku grunty wchodzące w skład gospodarstwa (działki), a więc wszystkie grunty użytkowane rolniczo (grunty orne, sady, ogrody przydomowe oraz grunty pod szklarniami i inspektami, łąki i pastwiska), wszystkie związane z nimi grunty użytkowane nierolniczo, jak lasy, podwórza, grunty pod zabudowaniami lub przeznaczone pod budowę, ogrody ozdobne, grunty pod wodami, drogi, torfowiska, kamieniołomy, żwirownie itp. oraz nieużytki, niezależnie od tytułu władania (własne, dzierżawione na zasadzie umowy i bezumownie, użytkowane z innego tytułu). Indywidualne gospodarstwa rolne spisywano w miejscu zamieszkania użytkownika i tam ujmowano całkowitą, ogólną powierzchnię, niezależnie od miejsca położenia gruntów.

WAŻNIEJSZE GRUPOWANIA I ZAKRES PUBLIKOWANYCH DANYCH

Dane dotyczące użytkowania gruntów i powierzchni zasiewów zostały ujęte w dwóch podstawowych grupach, tj. w sektorze publicznym i sektorze prywatnym.

Do *sektora publicznego* zaliczono gospodarstwa własności państwowej (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), gospodarstwa będące własnością komunalną (gmin) oraz gospodarstwa stanowiące własność mieszaną (spółki z przewagą mienia państwowego).

W *sektorze prywatnym* podstawowymi formami są: własność prywatna krajowa (gospodarstwa indywidualne, w tym indywidualne gospodarstwa rolne, gospodarstwa spółdzielcze i spółki prywatne), własność zagraniczna i własność mieszana.

W publikacji w ramach sektora publicznego prezentuje się dane dla gospodarstw:

- własności państwowej, w tym gospodarstw skarbowych,
- własności komunalnej,
- własności mieszanej.

W ramach sektora prywatnego dane opracowano dla gospodarstw:

- własności prywatnej krajowej, w tym dla:
  - gospodarstw indywidualnych, w tym dla indywidualnych gospodarstw rolnych,
  - spółdzielni produkcji rolniczej, które obejmują rolnicze spółdzielnie produkcyjne, spółdzielnie kółek rolniczych i inne gospodarstwa spółdzielcze o przeważającej działalności rolniczej,
  - własności zagranicznej,
  - własności mieszanej.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- indywidualne gospodarstwa rolne, tj. gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha, prowadzone przez rolników na gruntach własnych i nie własnych,
- indywidualne działki rolne o powierzchni użytków rolnych od 0,1 ha do 1 ha włącznie użytkowane rolniczo przez osoby prywatne,
- pracownicze ogrody działkowe, wspólnoty gminne, indywidualne gospodarstwa i działki rolne z różnych przyczyn nie spisane, działki i obiekty rolne o powierzchni użytków rolnych do 0,1 ha

włącznie doszacowane na poziomie każdej z gmin w oparciu o rozliczenie gruntów, uwzględniające wyniki powszechnego spisu rolnego 1996 r.

W zbiorczym rozliczeniu gruntów ujęto również grunty różne sektora publicznego i sektora prywatnego nie stanowiące gospodarstw rolnych (łącznie z lasami państwowymi) obliczone na podstawie sprawozdań R-02 - o użytkowaniu gruntów w gminie/mieście, sprawozdań R-05 - o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów i zbiorach w jednostkach państwowych i spółdzielczych, bilansu gruntów opracowanych w ramach prac przygotowawczych do powszechnego spisu rolnego i doszacunków pospisowych.

Dane jednostkowe pozyskano z dokładnością do jednego ara. Od poziomu gminy, dane zbiorcze dla poszczególnych grup gospodarstw (obszarowych) automatycznie zaokrąglono do 1 hektara, w związku z czym mogą wystąpić pewne nieścisłości rachunkowe. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.

Niezależnie od powyższych zbiorczych grupowań - rozliczeń makroekonomicznych według grup użytkowników - dla gospodarstw rolnych dokonano agregacji danych pod względem badanych cech, w większości według wytycznych podanych w „Programme for the World Census of Agriculture 2000” opracowanym przez FAO Statistical Development Series, a także analizy wyników spisu próbnego i propozycji kierunków analizy wyników powszechnego spisu rolnego opracowanych przez dr inż. Włodzimierza Dąbkowskiego - doradcę prezesa GUS.

Zasady klasyfikacji /grupowania przedyskutowane i przyjęte przez Zespół do spraw powszechnego spisu rolnego '96 kierowanego przez dr inż. Lesława Zálewskiego - Pełnomocnika Prezesa GUS.

Przyjęto grupowania według:

– grup obszarowych powierzchni ogólnej, wyodrębniając następujące grupy: do 1 ha, 1-2, 2-3, 3-4, 4-5, 5-7, 7-10, 10-15, 15-20, 20-30, 30-50, 50-100, 100-200, 200-300, 300-500, 500-1000, 1000 i więcej;

– grup obszarowych powierzchni użytków rolnych, wyodrębniając następujące grupy: do 1 ha, 1-2, 2-3, 3-5, 5-7, 7-10, 10-15, 15-20, 20-30, 30-50, 50-100, 100-200, 200-300, 300-500, 500-1000, 1000 i więcej;

(przy grupowaniu powierzchni zarówno ogólnej jak też i użytków rolnych przyjęto przedziały: 0,10-0,19; 0,20-0,49; 0,50-1,00; 1,01-1,99; 2,00-2,99; 3,00-3,99; 4,00-4,99; 5,00-6,99; 7,00-9,99; 10,00-14,99; 15,00-19,99; 20,00-29,99; 30,00-49,99; 50,00-99,99; 100,00-199,99 itd.)

– grup obszarowych powierzchni użytków rolnych według rodzaju użytków, wyodrębniając następujące grupy: do 1 ha, 1-2, 2-3, 3-5, 5-7, 7-10, 10-15, 15-20, 20-30, 30-50, 50 i więcej;

- grup obszarowych gruntów pod zabudowaniami: do 0,1 ha, 0,1-0,2, 0,2-0,5, 0,5-1, 1-2, 2 i więcej;
- grup obszarowych gruntów pod wodami użytkowymi: : do 0,1 ha, 0,1-0,2, 0,2-0,5, 0,5-1, 1-2, 2-3, 3-5, 5-10, 10-15, 15-20, 20 i więcej;
- grup obszarowych gruntów pod zasiewami ogółem i według upraw, wyodrębniając następujące grupy: do 1 ha, 1-2, 2-3, 3-5, 5-7, 7-10, 10-15, 15-20, 20-30, 30-50, 50 i więcej;
- wskaźnika jakości gruntów: do 0,4, 0,4-0,7, 0,7-1, 1 i powyżej;
- powierzchni w m² szklarni i tuneli foliowych: do 60, 60-130, 130-210, 210-400, 400-800, 800-1600, 1600-2500, 2500 i więcej;
- powierzchni w m² pieczarkarni: do 60, 60-130, 130-210, 210-400, 400-800, 800 i więcej;
- roku budowy i modernizacji budynków: przed 1918, 1918-1940, 1941-1944, 1945-1950, 1951-1960, 1961-1970, 1971-1975, 1976-1980, 1981-1985, 1986-1990, 1991-1996;
- wyposażenia w siłę pociągową: bez żywej i mechanicznej siły pociągowej, z żywą siłą pociągową, z 1 ciągnikiem, z 2 ciągnikami, z 3 ciągnikami, z 4 i więcej ciągnikami;
- roku produkcji ciągnika w podziale na okresy: do 1950, 1951-1955, 1956-1960, 1961-1965, 1966-1970, 1971-1975, 1976-1980, 1981-1985, 1986-1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996;
- mocy w KM silnika w ciągniku: do 8,9, 9-24, 24, 1-40, 40.1-60.0, 60.1-110, powyżej 110.1;
- celu i wartości produkcji sprzedanej: nie prowadzące produkcji, produkujące na własne potrzeby, produkujące głównie na własne potrzeby, produkujące głównie na sprzedaż, których wartość produkcji sprzedanej wynosiła: 2501-4999, 5000-14999, 15000-24999, 25000-49999, 50000-99999, 100000 zł i więcej;
- kierunków produkcji rolniczej: hodowla i nasiennictwo, sadownictwo i warzywnictwo, pozostałe uprawy roślinne, działalność mieszana, działalność usługowa, działalność związana z pozyskiwaniem drewna, pozostała działalność związana z łowiectwem i leśnictwem, produkcja zawieszona lub brak produkcji, brak specjalizacji;
- perspektyw rozwojowych gospodarstwa: rozwojowe, nierozwojowe, brak zdecydowanej opinii;
- skali natężenia chowu poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich;
- liczby pracujących z podziałem na pracujących w gospodarstwie rolnym i poza gospodarstwem według stałej aktywności zawodowej;
- liczby osób zamieszkałych w gospodarstwie domowym z użytkownikiem gospodarstwa według źródeł utrzymania;
- cech charakteryzujących użytkowników gospodarstw rolnych według: wieku i płci, mężczyźni - poniżej 25 lat, 25-34, 35-44, 45-64, 65 i więcej lat oraz kobiety - - poniżej 25 lat, 25-34, 35-44, 45-64, 65 i więcej lat;

- poziomu wykształcenia rolniczego użytkownika: wyższe i policealne rolnicze, średnie zawodowe i zasadnicze rolnicze, kursy rolnicze i bez wykształcenia rolniczego;
- wykształcenia ludności z podziałem na: wyższe rolnicze, policealne rolnicze, średnie rolnicze, zasadnicze zawodowe rolnicze, kursy rolnicze, bez wykształcenia rolniczego;
- ludności faktycznie zamieszkałej w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstw rolnych uwzględniające dla kobiet i mężczyzn następujące przedziały wiekowe: 0-14, 15-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-64, 65 lat i więcej oraz wiek nieustalony;
- poziomu wykształcenia ludności faktycznie zamieszkałej w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego uwzględniające dla kobiet i mężczyzn: wyższe w tym rolnicze, policealne w tym rolnicze, średnie zawodowe w tym rolnicze, średnie ogólnokształcące, zasadnicze zawodowe w tym rolnicze, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia, nie ustalone;
- inne grupowania gospodarstw według cech ujętych w spisie nie wymienione wyżej.

W kolejnych publikacjach będą prezentowane i analizowane gospodarstwa według wyżej wymienionych klasyfikacji i powiązań między grupami cech charakteryzujących gospodarstwa rolne.

Z PLANU WYDAWNICZEGO na 1997 ROK

Seria: NARODOWY SPIS POWSZECHNY

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego

- ◆ Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i zwierzęta gospodarskie.
- ◆ Budynki, budowle, infrastruktura techniczna i środki produkcji w rolnictwie.
- ◆ Ludność związana z rolnictwem i jej aktywność ekonomiczna.
- ◆ Wybrane elementy sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych i ich działalność pozarolnicza oraz zamierzenia użytkowników do 2000 roku.
- ◆ Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych.

Seria: INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

- ◆ Wyniki Produkcji Roślinnej 1996 r.

Zamówienia na wyżej wymienione publikacje należy kierować na adres:

Urząd Statystyczny w Białej Podlaskiej z/s w Radzynie Podl.

ul. Międzyrzecka 2

21-300 Radzyń Podlaski

tel. 352-09-31

Fax 352-27-51

